

Lilla Ordboken

AV Kommunens
Språkombud 2022

Förkortningar

APT = Arbetsplats träff

ASIH = Avancerad sjukvård i hemmet

ADL = Aktiviteter i dagliga livet

BLSKR = Blodsocker

BRO = Bistånd, rehabilitering, omvårdnad

BLT = Blodtryck

BH = Biståndshandläggare

DR = Doktor

EM = Eftermiddag

FM = Förmiddag

FK = Förkännedom

HSL = Hälsa och sjukvårdslagen

HÖ = Höger

IVO = Individ och omsorg

INKO = Inkontinensskydd

KL = Kommunallagen

KAD = Kateter

LSS = Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade

MAS = Medicinskt ansvarig sjuksköterska

MA = Multi access

OAS = Områdesansvarig SSK

PAT = Patient

REHAB = Rehabilitering

SSK = Sjuksköterska

STOMI = Öppning på magen där avföring kommer ut i en påse

SOL = Socialtjänstlagen

TEMP = Kroppstemperatur

TABL = Tablett

TIA = Små blodproppar i hjärnan

UVI = Urinvägsinfektion

UT = Undertecknad

UTB = Utbildning

USK = Undersköterska

UA = Utan anmärkning

VC = Vårdcentral

VÄ = Vänster

VB = Vidbehov/vidarebefordra

Socialtjänstlagen

Lex Sarah = Är en lag som säger att var och en som arbetar inom omsorg om äldre eller människor med funktionsnedsättningar ska vaka över att dessa får en god omvårdnad och lever under trygga förhållanden Personalen ska anmäla om dom upptäcker att så inte är fallet.

Hälso och sjukvårdslagen

Lex Maria = Måste göras då en händelse inträffat där en patient drabbats av, eller utsatts för risk att drabbas av allvarlig skada eller sjukdom.

Lex Maja = Är att den personal som arbetar inom vård och omsorg får utan hinder av sekretess anmäla till länsstyrelsen eller polisen om de upptäcker att ett djur blir vanvårdat hos en vårdtagare

Ord

APO dos = Medicin påsar som är färdigpackade med rätt mediciner, datum, personnr och klockslag då medicinen ska tas.

Anhörig = Familj/vänner/närstående.

Avföring = Bajs.

Arbetsterapeut = Är en person som arbetar med att rehabilitera och habilitering av människor som på grund av skada, sjukdom har svårt att utföra dagliga aktiviteter. Dom tillhandahåller även olika hjälpmedel.

Avlösning = Innebär att en personal vistas i hemmet hos en person med funktionsnedsättning för att närstående ska få tid till egna aktiviteter.

Bedömning = Värdera någon eller något.

Beslut = Att fatta ett beslut betyder att bestämma sig för något.

Bifall = Samtycke, godkännande.

Bistånd = Biståndshandläggaren bestämmer efter ansökan av den enskilda vad personen sak få hjälp med i hemmet enligt socialtjänstlagen. Man kan tex ha bistånd på ren bäddning vilket då innebär att vi hjälper till med att ren bädda i sängen.

Biståndshandläggare = Är en person som har i uppgift att informera om vad kommunen kan hjälpa till med och hur olika stöd fungerar. Det är även Biståndshandläggaren som utreder om personen behöver hjälpen och vilken omfattning, självklart med hjälp av personen själv men även med anhöriga.

Buk = Magen.

Fysioterapeut = Har utbildning i kroppens rörelser och arbetar med att få personer att ta vara på, kontrollera och använda sin kropp på ett optimalt sätt. Dom tillhandahåller även olika hjälpmedel.

Fullmakt = En fullmakt innebär rätten att ta beslut i en annans ställe. Det finns många olika fullmakter man kan ha.

Färdtjänst = Har man en funktionsnedsättning som gör att man har stora svårigheter att förflytta sig så har man rätten till färdtjänst.

Förvaltare = En person kan få en förvaltare om det på grund av sjukdom eller liknande finns risk att du slösar bort dina pengar, om du drar på dig mycket skulder eller om det finns personer i din omgivning som försöker utnyttja dig. Till skillnad från god man så är förvaltarskap inte frivilligt. Förvaltare få man bara om det är absolut nödvändigt.

Funktionsnedsättning = En funktionsnedsättning kan var en fysisk (kroppslig) eller psykisk (sinnet) den fysiska funktionsnedsättningen är när en person har svårt att röra sig eller använda någon del av kroppen på grund av en olycka eller från födsel. En psykisk funktionsnedsättning är tex att en person har svårigheter att planera, organisera sig, svårt att klara stress eller svårigheter att klara socialsamarhang. Psykisk funktionsnedsättning har ett väldigt stort område.

God man = När en person inte själv kan sköta sin ekonomi och bevaka sina egna intressen kan man få en god man som hjälper en med detta. En god man måste alltid ha sin kunds godkännande för att ändra saker som rör kunden.

Habilitering = Är insatser (hjälp) till en person med medfödda eller som tidigt i livet fått funktionsnedsättningar, att kunna ha kvar eller förbättra sina förmågor.

Inkontinent = Läcker urin eller avföring mellan toalettbesök.

Inkontinensskydd = Ett skydd man har på sig för att samla upp urin/avföring.

Kontaminerat = Smutsigt av smitta.

Dekontaminator = En maskin som rengör saker från smitta, Steriliserar.

Kognitivt stöd = Är sådant som gör det lättare att först, minnas, tänka, planera och hantera tid. Kognitivt stöd kan var allt från avancerade datorer till att personer i ens omgivningen anpassar sitt sätt att vara eller sitt arbetssätt för att underlätta och skapa trygghet.

Ledsagare = Att följa med kunden till olika platser tex vårdcentral, sjukhus mm.

Ordinärt boende = Egna hemmet (inte särskilt boende).

Palliativ = Vård i livets slut. När man ej kan bota utan bara lindra.

Parametrar = Puls, blodtryck, andningsfrekvens, temp.

Rehabilitering = Är insatser (hjälp) till personer som fått en funktionsnedsättning senare i livet genom tex olycka eller sjukdom för att få tillbaka de funktioner man hade innan olyckan eller sjukdomen.

Sondmata = Tunn slang som går ner i magen, man matas via denna.

Salutogen = Att bevara det friska.

Somatiskt = Det som handlar om kroppen.

Sekretess = Samma som tystnadsplikt.

Servicebostad = Är ett boende där man har gemensamma utrymmen så som kök och matsal och där de boende har tillgång till vård- eller stödpersonal stora delar av dygnet.

Tossor = Plastskydd som man sätter över skorna för att ej ta in smuts inomhus.

Tystnadsplikt = Betyder att man inte får lämna ut någon information om kunderna om inte dom själva godkänt det.

Uri bag = Urinpåse.

Urin = Kiss.

Uri dom = Ett kondomliknande hjälpmedel som samlar upp urin vid inkontinens, den träs på som en kondom.

Värdegrund = Vi tror att människors olikheter berikar vår verksamhet och vi bemöter alla som värdefulla och unika. Våra förväntningar på alla inom verksamheten är positiva och höga.

Ödem = Svullnad i kroppen, vätska som samlas i vanligtvis benen.

Hjälpmedel

Turner =

Personen står på plattan och håller sig i den överdelen, underlättar förflyttning från tex säng till rullstol för personer som kan stå men ej gå.

SARA stedy=

Samma som turnern men med två nerfällbara sitsar som personen kan luta sig mot vid förflyttningen.

Mobil toalett/duschstol =

Vård säng/Ställbar säng =

Vårdbälte =

Sätts runt midjan på kunden och fungerar som handtag för personalen att hålla i för att stötta kunden.

Glidlakan = Ett lakan med ett speciellt tyg som gör vändningar av en person i sängen lättare.

Draglakan = Ett litet lakan som bäddas mitt i sängen för att underlätta förflyttningar.

Fraser

"Gått bort / Somnade in" = Avlidit/dött

"Knäck i lurarna" = Hör dåligt

"Sköta magen / har skött magen" = Har haft avföring

"Nr 1 och nr 2" = Nr 1 är urin och Nr 2 är avföring

"Nedre toalett" = Hjälp med att tvätta kön och rumpa.

"Övre toalett" = Hjälp med att tvätta armhålor, ansikte, hals mm.

"Avföring" = Bajs

"Vill du hämta toastolen" = Man menar den hjulförsedda stolen som man ställer över den vanliga toalettstolen.

"Vilande i tes" = Personen är inte hemma eller inlagd på sjukhus.

Bokstavsalfabetet

A Adam

B Bertil

C Cesar

D David

E Erik

F Filip
G Gustav
H Helge
I Ivar
J Johan
K Kalle
L Ludvig
M Martin
N Niklas
O Olof
P Petter
Q Qvintus
R Rudolf
S Sigurd
T Tore
U Urban
V Viktor
W Wilhelm
X Xerxes
Y Yngve

Z Zäta

Å Åke

Ä Ärlig

Ö Östen

Skånska ord

Hied = Stressad

Hossor = Strumpor

Vann = Vatten

Hotta = Kasta

Lusing = Slag i ansiktet med öppen hand

Pantofflor = Potatis

Pära = Potatis

Rabbemos = Rotmos

Ballar = Skinkor

Brallor = Byxor

Fobbik = Dum/korkad

Mad = Mat, smörgås, macka

Söndrigt = Trasigt

Ansvariga över *"lilla språkordboken"*

- Elna Borg
- Bridget Cumber
- Mirjam Espenkrona
- Christina Persson
- Jette Reschke
- Tali Strandberg

